

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

De operationibus ad vsus necessarijs. Cap. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

itreo recutuo vase viuum argentum in ignem inferu-
factum deuolet, & in receptaculo dilabatur, & seruetur:
Ponderis, si sapias, parum amisisse comperies. Alij ex sti-
bio confecto *regulo* id perficiunt. Aliter sic citius & lu-
erosius facies. In fractas cinnabaris partes ad tesserarum
magnitudinem, in oblongum linteum saccum accom-
modabis, ollæ lateribus vndiq; distantem: inde lixiui-
um peracerrimum fundas ex alumine, tartari duplo, vi-
uæ calcis quadruplo, & cineris roboris æquali portione
confecto vti fieri solet, vel ratione aliqua parandum: per
diem ebullire sinas, exime, & ebulliat cum oleo, iugem
operam impendas, & integram cum nocte diem finito
quoq; illic esse, & exemptas ex oleo cinnabaris partes,
oui albumine subacto perlinito, ac in tertia parte, eli-
matae argenti scobis reuoluito, in fundo apti vasis sub-
sternito, ritè figulari creta munito, vt diximus, ignem
adhibe diebus tribus, & tam postremo augetur, vt igni
cedat, & ferè liqueat, detrahe, & ex fecibus extremo
argenti examine perlutio, & ad verum, & naturale de-
ducito. Erit quoque voluptuosum

è fixo cinnabari argenteam barbam elicere.

Si vase eodem accommodabis, igne solum inferius len-
tè admoto, argentum adhuc spirituosum, nec plum-
bum expertum, vii sylua erectum cernes capillamen-
tum, vt nil fuerit visu iucundius.

De operationibus ad vsus necessarijs. CAP. VII.

OPERATIONES aliquas apponere visum est, quæ
nostris operibus necessariae passim visæ sunt, qui-
bus ignoratis non facilè votum assequeris, nos, ne alibi
quærentur, hic apposimus. Primo

è stanno spiritum elicere,

Stanni elimata scobs cum salnitri æquali pondere ollæ
inditur, cui superius septè, vel multas pertusas accom-
modabis ollas, ac spiramenta luto claudas, & munias,
supra vitreum vas inuerso ore accommodabis, vel aper-
to canali cum subiecta paropside: inde ignem adhibe,
& incandescentis rumorem audies, euolat in fumo spi-

R

ritus, & ollarum cameris, & vasis vitrei fundo comparatum reperies. Organum si terreum à latere perforabis, commodius paulatim iniicies, & obturabis. Sic quoque

è stibio

extrahere possumus. Stibium, quod seplasiarijs antimonium dicitur, tenuissimè manualibus molis subigitur, & tritatur, inde noua olla carbonibus accensis condita rubescat tota, cui stibium, tartari duplum, salnitri quadruplum optimè tusa paulatim iniicies, quumque tollitur fumus, operculo claude, ne surgens fumus euolet, tollito demum, & aliud projicito, dum totus comburatur puluis, igni postea aliquantisper proroga moras, extracta refrigerari finito, & superextantes tollito feces, & in fundo insidens reperies, quod vocant chymistæ *regulum*, & plumbum præ se fert, facileq; in hoc transformatur. Si enim, Dioscorides ait, paulo magis concremetur, in plumbum vertitur. Nunc dicemus, quomodo possit quis nobilius metallum

in cutim trahere.

Vt idiotæ dicunt chymistæ, putant enim partes in medullis positas se imposturis foras allicere, & extrahere, & internas partes ex solis vilioribus constare, sed à veritate alieni, quia in superficie tantum remissiores exest partes, & aliquantulum viuum argentum foras allicitur, quod non placet. Res enim corrodunt omnes, quæ medicamentum subintrant, duriores relinquuntur, expoliunt, & dealbant: antiquorum fortasse numismatum fide ducti, intus meracum es, foras autem simplex argentum conspicientes, sed hæc simul ferruminata sunt, malleis tusa, tum demum typis excussa, id tamen artificio simili sic fieri posse penitus est arduum, nec fieri posse iudico. Quæ tamen expoliunt, hæc sunt: Communis sal, alumen, chalcantum, sulphur viuum, tartarum, & pro auro tantum ærugo, & sal ammoniacus. Quum opus obeundum est, eorum partem in puluerem redigunt, & cum metallo vase aliquo intermittunt: fictili luto circumlito, & operculato, exili peruo
spira-

spiramine, lento igni accommodant, ac peruri permittunt, & ne metallum liquetur, ne follibus ignem vexes, quum pulueres perusti resident, quod fumo dignoscunt, laxato obturamento visunt. Sed metallum igni accenditur, donec ignescat, & ignitum ijs immergunt. Vel aliter aceto accommodant, dum strigmentosum fiat, & vbi circumlitum opus linteaminibus inuolueris, coniectum in fictile acetum continens diu decoquetur, extractum in vrinam conijcies, sale & aceto ebullire finito, donec nullæ prorsus sordes emergant, & foedæ medicaminum maculæ aboleantur, & si candidissimum non deprehenderit, idem munus rursus obeundum, dum perficitur. Vel aliter seriatim procedas. Opus cum sale, alumine, & tartaro ex aqua in olla sinas ebullire, quum tota superficies inalbuerit, finito paulisper, inde sulphuris, salnitri, salis æquis ponderibus ebulliant tribus horis, vt in eorum medio pendeat, nec vasis latera contingat; eximito, & cum arena perfricabis, dum sulphuris virus euauerit, demum, vt prius ebulliat denudò, & sicinalbescit, vt ab igne se tueatur, nec vti vitiosum improbabitur, vtile reperies, si ritè peregeris, & gaudebis, nisi in tuam perniciem abufurus.

Quo pacto ponderosius fiat metallum.

C A P. VIII.

SÆPÈ apud chymistas, eosq; , qui huiusmodi studio snauant operam, queritur quonam pacto fieri possit, vt in auti pondus argentum excreseat, & metallum vnumquodq; suum debitum superet pondus. Potest & id fieri sine celaturæ detrimento, aurum argentumque excreseat, decreseatque, si in aliquod vas efformatum fuerit. Nos qui prouinciam hanc assumpsimus, hic ea docere, quæ magnis aliorum conatibus fiunt, facile fieri posse, cape hanc conficiendi normam,

vt aurei vasis pondus excreseat,

Sine celaturæ impedimēto, si magnitudo ponderi non respondet. Aurum fluido argento digitis manibusve perfricabis, dum illud ebibat, donec quæsitum expleat pondus, superficiæ cohærescens. Dein validum pa-

R 2